

ACTIVITATEA INVESTIȚIONALĂ CA OBIECT SPECIFIC DE GESTIUNE FINANCIARĂ ÎN CADRUL ÎNTREPRINDERII

Angela ȘESTACOVSCAIA

Universitatea de Stat din Moldova

În prezenta lucrare sunt examinate esența și conținutul activității investiționale în cadrul întreprinderii sub aspectul gestiunii financiare. În baza numeroaselor surse din literatura economică contemporană este sistematizată categoria investițiilor după criterii identificate, fiind reflectată esența și funcțiile investițiilor. Activitatea investițională a întreprinderii se caracterizează ca un sistem de gestiune constituit din obiecte, subiecți, strategie investițională, politică investițională, decizii investiționale etc. O atenție deosebită se acordă examinării strategiei investiționale a întreprinderii prin prisma rolului, esenței, scopului și obiectivelor. Sunt caracterizate diferite tipuri de strategie investițională practicate în activitatea investițională a întreprinderii. Este descris procesul de elaborare a strategiei investiționale, accentul fiind pus pe factorii de actualitate, principiile de bază, etapele procesului. Se examinează politica investițională ca parte componentă a activității investiționale sub aspect macro- și microeconomic.

Cuvinte-cheie: investiții, activitate investițională, obiecte ale activității investiționale, subiecți ai activității investiționale, strategie investițională, politică investițională.

THE INVESTMENT ACTIVITY AS A SPECIAL OBJECT OF FINANCIAL MANAGEMENT IN THE ENTERPRISES

In the present thesis, the essence and contents of investment activity within the framework of an enterprise are examined under the aspect of financial management. Relying on numerous sources of contemporary economic literature, the categories of investments are systemized according to identification criteria, the essence and functions of investments are reflected. The investment activity of an enterprise is characterized as a management system composed of objects, subjects, investment strategy, investment policy, investment decisions, etc. A special attention is paid to the examination of the investment strategy, of an enterprise through the prism of the role, essence, goal and objectives. Different types of investment strategy practiced in investment activity of an enterprise are characterized. The process of elaboration of investment strategy, relevancy factors, basic principles and stages of the process are described. The investment policy as a component part of investment activity is examined under macro- and microeconomic aspects.

Keywords: investments, investment activity, objects and subjects of investment activity, investment strategy, investment policy.

Introducere

Dezvoltarea stabilă a economiei unei țări este posibilă în cazul desfășurării eficiente a activității investiționale, în special în sfera economiei reale. Deoarece economia reală se formează în mediul de întreprinderi producătoare de mărfuri și prestatoare de servicii, un mare interes reprezintă dezvoltarea procesului investițional la acest nivel. Activitatea investițională a întreprinderii determină rezultatele economico-financiare, competitivitatea produselor și serviciilor, posibilitățile creșterii întreprinderii în viitor și soluționarea multor probleme nu doar la nivel micro-, dar și la nivel macroeconomic. Dezvoltarea reușită a entităților economice contribuie la soluționarea multor probleme social-economice, dat fiind că producția lărgită, promovată de întreprinderi în baza activității investiționale, duce la: creșterea veniturilor atât la întreprinderi, cât și în bugetul statului; crearea locurilor de muncă; asigurarea salariilor celor angajați; reducerea șomajului și sărăciei.

Metode și materiale. În procesul de elaborare a acestui articol de sinteză au fost aplicate următoarele metode: analiza și sinteza; metoda monografică, metoda comparării.

Rezultate obținute și discuții. Studiarea numeroaselor surse bibliografice în domeniul dezvoltării activității investiționale ne convinge de faptul că acest tip de activitate ocupă un loc important în întregul sistem de gestiune financiară a întreprinderii. Cu activitatea investițională a întreprinderii sunt asociate așa categorii economice ca investiții, strategia investițională, politica investițională. În această ordine de idei se vor prezenta rezultatele studiului efectuat.

1. Esența și rolul investițiilor în teoria economică contemporană

Întreprinderile ce funcționează într-o economie de piață mereu fac investiții. Categoria economică „investiție” este pe larg discutată în literatura economică. Apariția multiplelor tratări ale acestei categorii este

condiționată de evoluția gândirii economice, de specificul diferitelor etape istorice. Termenul „investiție” provine de la cuvântul latin *invest*, ce înseamnă a aloca, a depune, a plasa. În teoria economică contemporană există diverse definiții privind categoria investițiilor, ceea ce mărturisește despre importanța extremă a investițiilor și despre atenția ce le este acordată în cercetările economice. Totodată, la momentul dat încă nu există o abordare unică a acestei categorii.

Studierea numeroaselor lucrări economice ne-a permis să efectuăm o sistematizare a tratărilor categoriei de investiții, identificând caracteristica generală. O mare parte de autori (Y.M. Keynes, A.Dolan, Dicționarul MacMillan, Dicționarul explicativ Oxford, H.Peumans, A.Dobrînin, I.Blank) privesc investițiile ca alocare de capital pentru dezvoltarea producției, astfel limitându-se la investiții pentru consum [1-7]. Ideea principală a viziunii acestor savanți poate fi interpretată în modul următor: investițiile în cadrul întreprinderii se manifestă în producerea mijloacelor de producție pentru a produce bunuri (servicii) ce urmează să fie consumate în viitor. În acest sens, investițiile se consideră factor de dezvoltare a entității economice.

Prin această definiție autorii pun accentul pe caracterul productiv al alocării capitalului, considerat investiție. O altă caracteristică generală a acestei viziuni este recunoașterea creșterii valorii capitalului drept scop al investițiilor în sfera de producție. Însă, considerăm ca investițiile nu se pot limita doar la sfera de producție, ele pot fi făcute și în sfera socială, ecologică etc.

Altă abordare a investițiilor este dată în Dicționarul de economie politică [8], precum și de savanții F.S. Tumusov, J.M. Rosenberg, L.J. Ghitman, M.D. Jonk, F.Aftalion: investiția înseamnă o plasare a unor sume de bani în sfera economică sau de alt gen (socială, culturală, ecologică, administrativă etc.) pentru a crea și dezvolta baza tehnico-materială și resursele umane, fiind factori de extindere a activității în domeniul respectiv [9-12].

Considerăm că tratarea investițiilor ca alocare a mijloacelor bănești nu este destul de completă, deoarece se cunoaște că investițiile se fac nu doar în formă monetară. Investițiile îmbracă și formă materială (imobil, tehnică, materii prime) și formă nematerială (tehnologii, drepturi de proprietate, titluri de valori).

Totodată, menționăm și avantajele acestor definiții:

- Investițiile nu sunt niște cheltuieli pentru consum curent;
- Investițiile se fac cu scopul asigurării în viitor a unor venituri mai mari.

Al treilea grup de autori (D.Staric, B.A. Raizberg, V.S. Bard) tratează investițiile ca alocare de capital, specificând: pe termen lung cu scopul obținerii unui profit semnificativ în viitor [13-15].

În mare parte suntem de acord cu opinia acestor autori, care pun accentul pe caracteristica investițiilor ca alocări de capital pe termen lung. Aceasta se referă la investiții în așa titluri de valoare ca acțiunile în construcție, în utilaje și echipament de producție cu durata de funcționare utilă de mai mulți ani, în plantații multianuale etc. Însă, pe de altă parte, investițiile se fac și pe termen scurt, cum ar fi investiții financiare pe termen scurt în așa titluri de valoare ca obligațiuni, depozite până la un an, mărfuri pentru „retale”, materii prime, semifabricate etc.

O parte din economiști au o viziune specială, reușind să evite neajunsurile definițiilor expuse mai sus.

În lucrările economiștilor V.V. Bociarov, N.A. Samuelson, G.S. Staroverova, N.I. Lahmetchina și V.Gh. Zolotogorov găsim o viziune mai largă asupra categoriei economice „investiții”, autorii depășind neajunsurile tratărilor prezentate anterior [16-20]. În primul rând, se determină o sferă mai largă a alocării capitalului: nu doar producția, ci și sfera socială (dezvoltarea resurselor umane, ocrotirea sănătății etc.). În al doilea rând, se recunosc diferite forme ale alocării de capital, nu doar forma monetară. În al treilea rând, în definițiile acestor savanți se menționează că rezultatul investițiilor este nu doar asigurarea venitului și profitului, ceea ce este un lucru absolut firesc pentru sfera economică, dar și atingerea altor rezultate nu pur economice. Adică, investițiile pot și trebuie să contribuie la dezvoltarea mediului înconjurător în care se află oameni neimplicați în efectuarea investițiilor.

În literatura economică din România găsim și o altă abordare a conceptului de investiții. Autorul I.Stancu privește investițiile în **sens financiar** și în **sens contabil**. În sens financiar, investițiile înseamnă schimbarea unei sume de bani prezentă, certă, în speranța obținerii unor venituri viitoare, superioare, probabile [21].

Observăm că esența abordării financiare a investițiilor de profesorul I.Stancu este similară cu definițiile prezentate de F.S. Tumusov, J.M. Rosenberg, L.J. Ghitman, M.D. Jonk, F.Aftalion, adică el pune accentul pe forma monetară a capitalului investit.

În literatura economică engleză la fel se discută latura financiară a investițiilor. Însă, în plan financiar investițiile reprezintă ansamblul de cheltuieli, care vor genera o perioadă îndelungată venituri, economii și care permit rambursarea, respectiv, recuperarea cheltuielilor inițiale. În această ordine de idei, investițiile sunt divizate în trei tipuri [22]:

- investiții pentru afaceri (cheltuieli pentru dotarea cu mijloace fixe active – mașini, utilaje etc.);
- investiții imobiliare (clădiri, terenuri etc.);
- investiții în stocuri de active materiale circulante.

În sens contabil, după I.Stancu, investiția reprezintă „alocarea unei trezorerii disponibile pentru procurarea unui activ fix care va genera fluxuri financiare de venituri și cheltuieli de exploatare.

Teoria economică engleză la fel definește investițiile în plan contabil: acestea sunt imobilizări în bunuri mobile sau imobile, corporale sau necorporale, achiziționate ori create pentru o entitate economică, durabile, respectiv:

- imobilizări legate de exploatare;
- imobilizări în afara exploatărilor.

Dezvoltând abordarea contabilă a investițiilor, menționăm că în Republica Moldova este în vigoare, din 1997, „Standardul național de contabilitate 25”, numit „Contabilitatea investițiilor”, în care investiția este definită ca activ deținut de întreprindere – investitor în scopul ameliorării situației sale financiare prin obținerea veniturilor (dobânzilor, dividendelor, redevențelor etc.), majorării capitalului propriu și obținerii altor profituri (în special, ca rezultat al operațiilor comerciale) [23].

Teoria economică engleză privește investițiile și în plan economic. Potrivit acesteia, investițiile constituie sacrificiul de resurse curente în speranța obținerii unor rezultate viitoare, superioare: sub influența factorului timp; în condiții de eficiență economică; sun spectrul riscului [24].

Generalizând definițiile date investițiilor, putem concluziona că, practic, toate identifică, în mod direct sau indirect, două componente obligatorii: cheltuieli de resurse și obținerea rezultatului pozitiv. Acestea din urmă determină esența economică a investițiilor într-o economie de piață.

Știința economică occidentală tratează teoria investițiilor ca undă de bază din punct de vedere **micro-** și **macroeconomic**. Abordarea microeconomică prevede că momentul principal în teoria investițiilor este procesul de luare a deciziilor cu privire la investiții în cadrul entităților economice și punerea la dispoziția oamenilor de afaceri a metodelor științifice concrete pentru elaborarea politicii optime de investiții (Dolan, Lindsei, Șarp, Birman...).

Din punct de vedere macroeconomic, problema investițiilor se examinează în baza politicii investiționale a statului, veniturilor și a folosirii forței de muncă. Teoria lui D.Keynes determină investițiile ca o parte a venitului ce nu s-a consumat în perioada curentă. Investițiile fac parte din economii. Keynes, în teoria macroeconomică, a cercetat mecanismul procesului investițional, punând accent pe conexiunea dintre investiții și economii. În anumite situații, economiile sunt sursa de finanțare a investițiilor.

Importanța investițiilor face că și legislația țărilor să trateze acest fenomen economic. În legea Republicii Moldova „Cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător” este stipulat că investițiile înseamnă totalitatea de bunuri (active) depuse în activitatea de întreprinzător pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv pe baza contractului de leasing financiar, precum și în cadrul parteneriatului public - privat pentru a se obține venit [25].

Diversitatea definițiilor date în literatura de specialitate noțiunii de investiție este determinată într-o mare măsură de amploarea aspectelor esențiale ale acestei categorii economice. Esența investițiilor se manifestă în anumite caracteristici. Economistul I.A. Blank a propus cele 10 caracteristici care destul de amplu reflectă esența investițiilor [26]:

1. **Investiția ca obiect al gestiunii economice.**
2. **Investiția ca o formă mai activă de antrenare a capitalurilor acumulate în activitatea economică.**
3. **Investiția ca oportunitate de utilizare a capitalului acumulat în diverse forme.**
4. **Investiția ca oportunitate alternativă de alocare a capitalului în diverse obiecte de activitate economică.**
5. **Investiția ca sursă de generare a efectelor activității economice.**
6. **Investiția ca obiect al relațiilor de piață.**
7. **Investiția ca obiect de proprietate și dispoziție.**

8. **Investiția ca obiect de preferință temporară.**
9. **Investiția ca purtător de risc.**
10. **Capitalul investit – purtător al factorului de lichiditate.**

Analiza conceptelor existente ale fenomenului economic *investiții*, precum și unele caracteristici ale acestuia demonstrează că investițiile întreprinderii este o categorie complexă și multilaterală. Caracteristicile examinate reflectă specificul investițiilor întreprinderii, au o interconexiune și, în ansamblu, determină esența economică.

Evidențind cele expuse mai sus, propunem propria viziune asupra conceptului de investiție în întreprindere.

Investițiile întreprinderii înseamnă alocare de capital în orice formă cunoscută în diverse obiecte (instrumente) și activități economice ce nu se contrazic cu legislația în vigoare, cu scopul creșterii eficienței activității economico-financiare și atragerii altor efecte neeconomice (sociale, ecologice, tehnice) utile.

Investițiile au un rând de particularități ce le deosebesc de alte forme de plasament al capitalurilor. La acestea se referă [27, 28]:

- capacitatea de a genera efecte economice și sociale;
- termen determinat de alocare a mijloacelor;
- destinația specială a alocării resurselor investiționale în obiecte de activitate de întreprinzător;
- utilizarea diverselor resurse investiționale ce se caracterizează cu o cerere, ofertă și preț în procesul realizării investițiilor;
- plasamente, efectuate de către persoane investitoare ce au propriile interese, care pot să nu se coordoneze cu interesele generale economice;
- existența riscului de alocare a capitalurilor la momentul adoptării deciziei cu privire la investire în condiții de incertitudine.

Investițiile îndeplinesc un rând de funcții importante și funcțiile acestea sunt specificate la nivel micro- și macroeconomic [29].

La nivel microeconomic, investițiile contribuie la: crearea mijloacelor fixe; reconstruirea și extinderea întreprinderilor; reînnoirea tehnică a întreprinderii; asigurarea stabilității financiare și maximizarea profitului; competitivitatea mărfurilor produse; obținerea veniturilor în urma cumpărării titlurilor de valoare; efectuarea măsurilor de ocrotire a mediului ambiant.

La nivel macroeconomic, investițiile formează baza: realizării politicii de reproducție largită; accelerării progresului tehnico-științific; ameliorării calității mărfurilor și serviciilor, precum și asigurării competitivității lor; restructurării economiei produse; obținerii veniturilor în urma cumpărării titlurilor de valoare; efectuării măsurilor de ocrotire a mediului ambiant.

2. Conceptul și conținutul activității investiționale în cadrul întreprinderii

Dezvoltarea dinamică și eficientă a activității investiționale stă la baza funcționării stabile și echilibrate a economiei naționale. Proporțiile, structura, eficiența utilizării resurselor investiționale în mare măsură determină rezultatele activității la nivel micro- și macroeconomic, starea, perspectivele dezvoltării și competitivitatea economiei naționale.

Activitatea investițională este un ansamblu de acțiuni practice, efectuate de persoane juridice și fizice, precum și de stat, orientate spre reproducția extinsă a capitalului pentru satisfacerea necesităților societății în baza utilizării valorilor patrimoniale și intelectuale în diferite proiecte – economice, comerciale, științifice, culturale, de binefacere, ale căror obiective nu vin în contradicție cu legislația Republicii Moldova.

Pentru a dezvolta activitatea investițională în țară, Guvernul Republicii Moldova a aprobat și implementează „Strategia de atragere a investițiilor și promovare a exporturilor pentru anii 2006-2015” [30].

Atenția statului față de problema dezvoltării activității investiționale este condiționată de mai mulți factori ce au o importanță social-economică deosebită pentru o țară ce se află în curs de dezvoltare. La acești factori putem referi:

- finanțarea insuficientă a ramurilor de bază ale economiei naționale;
- necesitatea creării noilor locuri de muncă, în special în localitatea rurală a țării;
- diminuarea migrației forței de muncă, în special a tineretului;
- apropierea de spațiul comunității europene, ce impune atingerea standardelor calității produselor, mărfurilor și serviciilor;
- soluționarea diferitelor probleme sociale, cum ar fi asigurarea medicală și asigurarea cu pensii demne.

Toate acestea impun revederea și perfecționarea teoriei privind activitatea investițională [31].

Având în vedere că nucleul economiei naționale îl constituie entitățile economice – producătoare de bunuri și prestatoare de servicii, menționăm importanța dezvoltării reușite a activității investiționale a întreprinderilor.

În opinia unor autori, termenul economic „activitate investițională”, are o tratare în sens larg și în sens restrâns.

În sens larg, activitatea investițională este o activitate legată de plasamentul mijloacelor în obiecte de investiții, având drept scop obținerea venitului (efectului) [32]. Abordarea legislației autohtone este similară cu tratarea investițiilor în sens larg [25].

Activitatea investițională este privită în sens larg și de economiștii P.I.Vahrin, A.S.Neșitoi, care definesc activitatea investițională ca alocare a mijloacelor și efectuare a unor acțiuni practice pentru a obține venit și a atinge efect util [33].

În sens restrâns, L.L. Igonina definește activitatea investițională ca un proces de transformare a resurselor investiționale în plasamente [32]. Suntem de acord cu această opinie, considerând că resursele economice ce pot fi puse la dispoziția investitorului nu reprezintă nici un interes economic până nu vor fi antrenate într-o circulație cu scopul atingerii unor efecte pozitive în viitor – profit, eficientizarea activității economico-financiare, alte efecte cu caracter social, ecologic etc.

În teoria managementului investițional, pe lângă termenul „activitate investițională” frecvent se utilizează noțiunea „proces investițional”. Astfel, economistul A.I. Zimin privește procesul investițional ca o serie de etape, acțiuni, procedee și operațiuni consecutive în vederea realizării activității investiționale; cu alte cuvinte, autorul consideră că procesul investițional este modul de realizare a măsurilor concrete ce se referă la conținutul activității investiționale [34].

În opinia profesorului I.A. Blank, există o identificare a procesului și a activității investiționale. Acest autor determină activitatea investițională a întreprinderii ca un proces de:

- a) identificare a resurselor investiționale necesare;
- b) selectare a obiectelor (instrumentelor) eficiente de investire;
- c) formare a unui program investițional, echilibrat conform parametrilor selectați;
- d) asigurare a realizării programului investițional [35].

Esența activității investiționale a întreprinderii se exprimă prin caracteristici specifice.

În primul rând, activitatea investițională este o formă principală de asigurare a creșterii activității operaționale a întreprinderii și este consacrată scopului și obiectivelor activității operaționale.

În al doilea rând, formele și metodele activității investiționale într-o măsură mai mică depind de specificul ramural al întreprinderii decât activitatea operațională.

În al treilea rând, proporțiile activității investiționale diferă de la o perioadă la alta din cauza ciclicității dezvoltării.

În al patrulea rând, profitul investițional al întreprinderii (precum și alte efecte în urma investițiilor) în procesul activității investiționale se formează cu o întârziere semnificativă.

În al cincilea rând, activitatea investițională formează fluxuri de numerar specifice ce diferă substanțial în funcție de menirea sa în unele perioade.

În al șaselea rând, activitatea investițională se asociază cu anumite riscuri, generalizate în categoria „risc investițional”. Gradul riscului investițional, de regulă, depășește gradul riscului operațional (comercial).

În al șaptelea rând, un indicator important al activității investiționale, ce caracterizează ritmurile dezvoltării economice a întreprinderii, este valoarea investițiilor nete. Investițiile nete reprezintă valoarea totală a investițiilor micșorată cu suma uzurii activelor în perioada respectivă [35].

Activitatea investițională a întreprinderii ca proces se desfășoară în două etape. La prima etapă are loc alocarea resurselor investiționale în proiecte selectate și aprobate de managerii financiari ai întreprinderii. Etapa a doua prevede recuperarea cheltuielilor efectuate și venitul în urma investițiilor. A doua etapă caracterizează interconexiunea celor două componente, obligatorii oricărei activități economice – cheltuieli și efect economic. Esența economică a activității investiționale constă în unitatea proceselor de alocare a resurselor și de obținere a venitului în viitor [32,37].

Activitatea investițională a întreprinderii poate fi privită și ca un sistem specific de gestiune, deoarece se desfășoară în baza deciziilor manageriale. În această ordine de idei, vom determina elementele componente ale acestui sistem: obiectul activității investiționale, subiecții activității investiționale, strategia investițională, deciziile investiționale, politica investițională, proiectarea investițională, ciclul investițional.

Obiectul activității investiționale are o dublă semnificație [32]. Pe de o parte, obiectul este prezentat de resurse investiționale. Pe de altă parte, obiectul activității investiționale se manifestă prin alocări de capital în diverse obiecte de activitate de întreprinzător, generatoare de creștere a capitalurilor.

Întreprinderile pot să plaseze capital în active pe termen lung, în active curente, titluri de valoare, depozite bancare, active nemateriale.

Există și viziuni mai generale. Economistii I.A. Buzova, G.A. Mahovikova și V.V. Terehova tratează obiectul activității investiționale ca orice obiect de activitate de întreprinzător în care se fac investiții [36].

În lucrările savantului N.I. Lahmetchina obiectele activității investiționale sunt numite „mărfuri investiționale” ce se utilizează în diferite sfere ale activității economice cu scopul obținerii venitului în perspectivă [37].

În numărul obiectelor activității investiționale se includ: titluri de valori, mijloace fixe, active curente, depozite bănești, loturi de pământ, drepturi de proprietate, inclusiv de proprietate intelectuală, produsele progresului tehnico-științific

În calitate de subiecții ai activității investiționale se reprezintă persoanele a căror competență permite desfășurarea activității investiționale: investitori (proprietari), executori, furnizori de resurse, intermediari financiari, beneficiarii rezultatului activității investiționale [38,42].

Un element important al sistemului activității investiționale este strategia investițională. Strategia investițională se determină ca un ansamblu de obiective ale activității investiționale și de căi optime de atingere a acestora. Strategia investițională determină fezabilitatea ameliorării rezultatelor activității economice prin intermediul investițiilor; cu alte cuvinte, conturează direcțiile de investire, având drept scop obținerea profitului și creșterea capitalului propriu [39].

În conformitate cu strategia elaborată, investitorul optimizează portofoliul de investiții în așa mod ca să asigure atingerea tuturor scopurilor strategice prin căutarea celor mai favorabile combinații ale factorilor decisivi.

Este cel mai dificil a atinge un compromis între profitabilitate și risc, deoarece, de regulă, cele mai rentabile proiecte sunt și cele mai riscante.

Activitatea investițională este specifică, într-o mai mare sau mai mică măsură, oricărei întreprinderi. Întreprinderea mereu se confruntă cu problema selectării deciziei privind investiția, deoarece posibilități de investire sunt destul de multe.

Decizia investițională va fi luată în baza următorilor factori: tipul investiției, valoarea proiectului investițional, numărul mare de proiecte accesibile, riscul asociat cu o anumită decizie etc.

În condițiile economiei de piață există multe posibilități de investire. Însă, este foarte important factorul de risc. Activitatea investițională se realizează în condiții de incertitudine, gradul căreia variază. Așa, la momentul procurării noilor mijloace fixe este destul de dificil a prevedea efectul economic al acestei operațiuni. De aceea, deciziile se iau frecvent intuitiv.

Sistemul deciziilor economice ce determină valoarea, structura, direcțiile investițiilor atât în interiorul întreprinderii, regiunii, țării, cât și peste hotarele ei, cu scopul dezvoltării activității economice, obținerii profitului și altor rezultate finale, formează baza politicii investiționale.

Politica investițională contribuie la soluționarea mai multor probleme, cum ar fi: perfecționarea structurii de producție, accelerarea dezvoltării producției, echilibrarea și eficiența ramurilor economiei naționale, creșterea veniturilor și a profitului. O importanță deosebită au investițiile în perfecționarea resurselor umane, cunoștințelor și experienței acestora, creșterea potențialului creativ al societății, în activitățile sociale, ecologice și altele [40].

Politica investițională la etapa actuală se caracterizează prin atragerea capitalului străin în reînregistrarea tehnică și reconstrucția întreprinderilor. Pe plan mondial, investițiile se fac în construcția de mașini, în agricultură, în scopul perfecționării structurii investițiilor în ramurile de extragere, procesare și consum. Se pune accent pe creșterea părții active a mijloacelor fixe.

Proiectarea investițională reprezintă elaborarea unui complex de documentație tehnică ce include întemeierea tehnico-economică (business-planul proiectului investițional, note explicative, desene tehnice și alte materiale necesare pentru realizarea proiectului). O parte inalienabilă a proiectării investiționale este elaborarea devizului de cheltuieli ce determină valoarea proiectului investițional. Proiectul include: materiale tehnice (desene, calcule, machete, mostre), textul prealabil al unor documente (planuri, contracte), ideea sau problema, mijloacele de soluționare a problemei.

Elaborarea și realizarea proiectului investițional, în primul rând cu caracter de producție, se realizează pe parcursul unei perioade îndelungate – de la idee până la întruchipare. Orice proiect nu are nici o valoare fără realizare.

La evaluarea eficienței proiectelor investiționale prin indicatorii de piață este necesar de a se lua în seamă lansarea și finalizarea lucrărilor. Pentru un cercetător, savant, proiectant lansarea proiectului se consideră momentul apariției ideii, iar pentru oamenii de afaceri – investirea inițială a mijloacelor bănești în realizarea proiectului.

Realizarea proiectului necesită îndeplinirea unui ansamblu de acțiuni legate de întemeierea tehnico-economică, organizarea lucrărilor, încheierea contractelor, finanțarea, aprovizionarea cu resurse, construcție, darea în exploatare a obiectelor. De aceea, fiecare etapă poate fi divizată în careva trepte până la următoarea etapă.

Circuitul investițional, ce parcurge toate fazele de reproducție, începând cu mobilizarea resurselor investiționale și până la formarea venitului (și/sau a altor efecte) și restituirea mijloacelor alocate, constituie ciclul investițional [41].

Ciclul investițional include trei faze, fiecare având obiective specifice:

- Faza 1 – preinvestițională
- Faza 2 – investițională
- Faza 3 – de producție [42].

Faza preinvestițională cuprinde perioada de la cercetarea prealabilă până la adoptarea deciziei finale privind proiectul investițional. Faza preinvestițională și faza investițională se referă la domeniul proiectării investiționale, iar faza de producție – la activitatea managerială (organizarea producției și remunerarea muncii, planificarea, finanțarea, analiza). La faza preinvestițională se studiază fezabilitățile viitorului obiect de proiectare și întreprinderea (firma–investitor, organizatorul proiectului) ia decizie prealabilă cu privire la investiție și numește conducătorul. Cercetarea diferitelor variante de realizare a proiectului, întemeierea tehnico-economică și evaluarea eficienței pot fi efectuate de specialiștii întreprinderii, precum și de organizații specializate – organizații de proiectare, arhitectură, construcție, consulting.

Faza investițională prevede selectarea instituțiilor de proiectare. La această fază se pregătesc desene tehnice, modelul obiectului, se calculează detaliat valoarea proiectului, plănuierea prealabilă a lucrărilor. Tot aici se determină antreprenorul general și subantreprenorii, se aprobă graficul de efectuare a plăților, se contractează creditele pentru decontări cu subantreprenorii și furnizorii.

Faza de producție se caracterizează de întregul proces de activitate economică a întreprinderii.

Fiecare din aceste faze poate fi divizată în careva trepte, perioade, la care se concretizează obiectivele, metodele și mecanismele de realizare. Procesul de proiectare formal poate fi divizat în două trepte: a) preproiectare (se efectuează devizul preventiv al cheltuielilor, luându-se în considerație necesitățile și posibilitățile financiare ale clientului și se selectează cele mai raționale soluții tehnice și tehnologice ce vor contribui la economia resurselor și la eficientizarea economică a obiectului); b) proiectarea propriu-zisă, care, la rândul său, se va diviza în proiectul preliminar și proiectul final. La fiecare treaptă se concretizează valoarea obiectului preconizat.

La fiecare fază de lucru asupra proiectului investițional se efectuează valorificarea acestuia. În practica țărilor cu economie dezvoltată valoarea proiectului se determină cel puțin de patru ori și gradul exactității valorii crește de la o fază la alta. Deci, la faza cercetării fezabilității investiționale a realizării proiectului se efectuează evaluarea preliminară. La fiecare fază de elaborare și realizare a procesului investițional se argumentează eficiența economică a proiectului, se analizează rentabilitatea sau, cu alte cuvinte, se efectuează analiza proiectului ce permite comparația cheltuielilor cu rezultatele așteptate.

Examinând o întreprindere în calitate de obiect de investire, investitorul analizează profitul așteptat de la capitalul investit, luând în considerație perspectivele dezvoltării producției și numeroasele riscuri. Dacă în aceleași condiții de investire în alte proiecte profitul va fi maxim, se va prefera investirea în întreprindere. Valoarea profitului minim trebuie să reflecte nu cea nominalizată, ci reală, adică „curățată” de inflație. Este vorba despre indicatorul profitului actualizat. Este necesar să se țină cont și de faptul că resursele energetice se scumpesc, ceea ce inevitabil va provoca creșterea cheltuielilor în producție. Drept consecință, rambursarea mijloacelor bănești alocate în afacere va fi dificilă. Selectarea valorii pragului de rentabilitate se va însoți de necesitatea modernizării mijloacelor fixe ce sunt uzate și fizic, și moral. În acest sens, va fi nevoie de utilizarea unui complex de indicatori financiari ce reflectă diferite laturi ale activității întreprinderii.

Afară de analiza activității întreprinderii, este binevenit a studia relațiile acesteia cu alte întreprinderi ce funcționează în teritoriu.

Generalizând cele expuse mai sus, propunem propria viziune asupra categoriei „activitate investițională a întreprinderii”:

Activitatea investițională a întreprinderii este un sistem de gestiune a entității economice ce se realizează prin intermediul alocărilor de capital în diverse obiecte cu scopul eficientizării activității economico-financiare, precum și al obținerii altor efecte utile neeconomice în vederea dezvoltării strategiei economice a întreprinderii.

Înșușirea activității investiționale ca un sistem de gestiune va permite desfășurarea eficientă a acestei activități la un grad cu risc acceptabil și va exclude irosirea resurselor financiare.

3. Strategia investițională a întreprinderii

În viziune largă, strategia este calea urmată pentru realizarea obiectivelor propuse [43].

Referitor la strategia investițională, în literatura de specialitate s-au format diferite viziuni științifice.

Sușinem opinia unor autori (E.Iu. Hrustaliiov, A.S. Slaveanov), potrivit căreia strategia investițională trebuie să fie privită la nivel macro- și microeconomic [44].

Strategia investițională la nivel macroeconomic va fi direcționată în primul rând spre sprijinirea proiectelor cu eficacitate socială maximală, ce se va manifesta în rezultate pozitive pentru întreaga societate. Eficacitatea socială se caracterizează prin creșterea ocupației populației în țară și prin mărirea veniturilor celor ocupați. Aceste efecte pozitive vor spori capacitatea de cumpărare a populației, deoarece măresc (în mod direct și indirect) veniturile consumatorilor [44].

Strategia investițională trebuie să prevadă măsuri cu privire la ameliorarea climatului investițional regional (în țară) și la dezvoltarea activităților economice prioritare, producătoare de valoare suplimentară înaltă. O atenție deosebită trebuie să se acorde dezvoltării complexului agroindustrial, ceea ce este foarte actual pentru Republica Moldova.

La etapa actuală, strategia investițională la nivel macroeconomic se formează sub o mare influență a statului. În opinia economistului O.Belousova, statul este un catalizator principal al elaborării și dezvoltării strategiei investiționale [45].

Strategia investițională a statului în orice condiții rămâne un instrument principal de reglare a procesului de reproducție și de creare a bazei materiale de dezvoltare a economiei naționale.

Instrumentele statului de reglare a strategiei investiționale sunt:

- a) sistemul de garanții ale activității investiționale;
- b) politica de accețiune a statului în acest domeniu;
- c) reglarea legislativă a asigurării riscurilor investitorilor.

Sistemul de garanții ale activității investiționale se bazează pe legislația în vigoare (Codul civil, Codul fiscal, Codul penal, Codul funciar) precum și pe Legea „Cu privire la investiții în activitatea de întreprinzător”, nr.81 din 18.03.2004.

Ultima prevede:

- garanția respectării drepturilor investitorului;
- garanția contra exproprierii investițiilor sau contra unor alte acțiuni similare;
- garanția reparării prejudiciului;
- garanția cu privire la facilitățile fiscale și vamale;

În cazul investitorilor străini:

- garanția utilizării libere și transferării mijloacelor bănești și bunurilor, obținute din investiție străină, după onorarea obligațiilor fiscale;
- garanția dobândirii dreptului de proprietar asupra bunurilor imobile de pe teritoriul Republicii Moldova (cu excepția terenurilor agricole și a celor din Fondul Silvic) pentru a desfășura activitatea de întreprinzător;
- garanția dreptului de subrogație.

Politica de accețiune a statului include un rând de măsuri, legate de înregistrarea organizațiilor comerciale, licențierea activității organizațiilor comerciale, acreditarea și licențierea filialelor și reprezentanțelor persoanelor juridice străine pe teritoriul Republicii Moldova.

Reglarea legislativă a asigurării riscului investițional este legată cu activitatea investitorilor străini pe teritoriul Republicii Moldova.

Statul reglează activitatea investițională prin intermediul metodelor – directe și indirecte.

Metodele directe se realizează prin instrumente legislative, administrative și economice.

Metodele indirecte se realizează doar prin instrumente economice, care pot fi divizate în trei grupe:

- 1) metode de acțiune activă;
- 2) metode de acțiune fiscală (instrumentele politicii bugetar-fiscale);
- 3) metode monetare (instrumentele politicii monetar-creditare).

Strategia investițională la nivel microeconomic reflectă planurile de dezvoltare a entităților economice în baza alocării capitalurilor pe o perioadă de lungă durată.

În literatura de specialitate sunt date mai multe definiții strategiei investiționale a întreprinderii, fapt ce vorbește despre un mare interes al savanților și specialiștilor în domeniul managementului financiar față de acest element component al gestiunii activității investiționale.

Unii autori (I.A. Blank [26], E.V. Kalinicova [46], N.I. Lahmetchina [19], V.D. Dorofeev [47], E.A. Mihailova [48], L.I. Orlova [48]) consideră strategia investițională a întreprinderii drept un plan general compus din două părți:

- 1) sistem de scopuri pe termen lung ale activității investiționale a entității economice, determinate de obiectivele generale de dezvoltare și de mediul investițional al întreprinderii;
- 2) complex de măsuri eficiente pentru realizarea scopurilor.

I.A. Blank menționează că strategia investițională trebuie să fie subordonată realizării scopurilor generale ale întreprinderii în condiții de modificări substanțiale ale indicatorilor macroeconomici, ținându-se cont de reglările făcute din partea statului ale proceselor de piață, de conjunctura pieței investiționale și de instabilitate legată cu acestea [26].

În final, strategia investițională trebuie să răspundă la trei întrebări (E.A. Mihailova, L.I. Orlova) [48]:

- 1) Ce direcții de activitate economică trebuie de dezvoltat?
- 2) Cât va constitui necesitatea în resurse investiționale pe termen lung?
- 3) Care va fi randamentul fezabil din direcțiile selectate de alocare a capitalurilor?

În opinia altor economiști, strategia investițională este privită din mai multe aspecte legate reciproc: instituțional, economic, legislativ-normativ, informațional și analitic.

Aspectul instituțional al strategiei investiționale este constituit din așa elemente ca: tipurile de investiții, portofoliul investițional și riscurile.

Aspectul legislativ-normativ include:

- 1) actele legislative și normative ale statului ce formează baza juridică și mediul fiscal;
- 2) politica de contabilitate a întreprinderii (corporației) și actele interne de reglementare, care în ansamblu asigură un proces investițional unic în cadrul entității economice, subdiviziunilor corporației.

Aspectul economic reprezintă părțile economice ale strategiei investiționale, și anume: sistemul de indicatori economici pentru evaluarea strategiei investiționale, gestiunea și finanțarea procesului investițional.

Aspectul informațional și cel analitic ale strategiei investiționale reprezintă sistemul de prelucrare a informațiilor.

Strategia investițională a întreprinderilor este una dintre cele mai importante caracteristici ale întreprinderii. Însă, frecvent ea se formează întâmplător [50].

Drept premisă de formare a strategiei investiționale este strategia generală de dezvoltare economică a întreprinderii, față de care strategia investițională poartă un caracter subordonat [51].

Necesitatea formării strategiei investiționale a întreprinderii (corporației) este condiționată de faptul că resursele investiționale sunt limitate, dar obiectele potențiale de investire au o atractivitate investițională diversă. De aceea, pentru distribuirea optimă a resurselor investiționale este necesar de a formula strategia investițională [49].

Strategia investițională a întreprinderii are anumite scopuri și obiective. În această ordine de idei, menționăm că în literatura de specialitate există abordări mai restrânse și mai largi ale problemei.

În abordarea restrânsă, scopurile strategiei investiționale a întreprinderii sunt privite mai mult prin prisma dezvoltării activității operaționale.

La aceste scopuri se referă: menținerea capacității de producție, extinderea producției, intensificarea și modernizarea producției, lansarea produselor noi, atragerea împrumuturilor [50].

Totodată, O.V. Mihaliov admite și scopul obținerii veniturilor din investiții financiare.

Alți autori prezintă o abordare mai largă a scopurilor activității investiționale a întreprinderii. Astfel, E.I. Șohin consideră că strategia investițională are două scopuri principale [51]:

- 1) maximizarea profitului din activitatea investițională;
- 2) minimizarea riscurilor investiționale.

Autorul I.A. Blank pune accentul pe alte obiective ale strategiei investiționale a întreprinderii [54]:

- 1) asigurarea ritmurilor mari de dezvoltare a activității operaționale a întreprinderii prin suportul investițional;
- 2) asigurarea rentabilității maxime a investițiilor reale și financiare, în parte, și a activității investiționale a întreprinderii, în ansamblu, la un nivel acceptabil de risc;
- 3) minimizarea riscului investițiilor reale și financiare, în parte, și a activității investiționale a întreprinderii, în ansamblu;
- 4) lichiditatea optimă a investițiilor și posibilitatea de reinvestire rapidă a capitalurilor în cazul modificării condițiilor interne și externe ale activității investiționale;
- 5) formarea resurselor investiționale suficiente în conformitate cu proporțiile prognozate ale activității investiționale;
- 6) căutarea căilor de accelerare a programei investiționale în vigoare;
- 7) echilibrul financiar al întreprinderii în procesul realizării activității investiționale.

E.V. Calinicova consideră că formarea scopurilor strategiei investiționale este o treaptă inițială în activitatea investițională și propune următoarele [46]:

- asigurarea creșterii capitalului;
- creșterea rentabilității investițiilor și a venitului din activitatea investițională;
- modificarea proporțiilor în forme de investiții reale și financiare;
- modificarea direcțiilor ramurale și regionale ale programelor investiționale etc.

Scopurile strategiei investiționale a întreprinderii trebuie să fie determinate în baza unui sistem de principii, care include [26]:

1. Subordonarea scopului principal al managementului investițional în cadrul întreprinderii.
2. Orientarea la un rezultat înalt al activității investiționale.
3. Realitatea scopurilor.
4. Valorificarea rezultatelor – fiecare scop trebuie să fie exprimat în indicatori valorici concreți.
5. Identitatea tratării. Fiecare scop al strategiei investiționale trebuie să fie perceput identic de toate persoanele implicate în realizare.
6. Întemeierea științifică – la baza formării scopurilor strategiei investiționale trebuie să fie legile economice obiective și metodologia evaluării reale a parametrilor procesului investițional.
7. Susținere – sistemul scopurilor strategiei investiționale trebuie să fie format în așa mod încât realizarea unor scopuri să asigure atingerea altora.
8. Flexibilitate – înseamnă fezabilitatea corectării sistemului de scopuri ale strategiei investiționale în ansamblu sau a unor parametri cantitativi ai fiecărui scop, din cauza modificării factorilor mediului investițional exterior sau a parametrilor potențialului intern.

Alegerea strategiei investiționale este o problemă centrală a planului strategic al întreprinderii. De regulă, firma alege strategia din câteva variante posibile.

Strategiile investiționale ale întreprinderilor sunt de mai multe tipuri.

În viziunea economiștilor E.A. Mihailova și L.I. Orlova, strategiile investiționale pot fi de 3 tipuri [48]:

- a) agresivă;
- b) de stabilizare;
- c) defensivă.

În cadrul acestor strategii se identifică strategiile de bază ale firmei, în funcție de rolul investițiilor pe termen lung și de resursele financiare.

Strategia agresivă poate fi realizată prin:

- a) strategia de penetrare (de creștere restrictivă);
- b) strategia de creștere accelerată.

Strategia de penetrare (de creștere restrictivă) își îndreaptă eforturile spre o pătrundere mai profundă pe piață și spre servicii suplimentare pentru a mări ritmurile de creștere a vânzărilor.

Strategia de creștere accelerată are drept scop utilizarea completă a posibilităților interne și externe pentru dezvoltarea firmei. Această etapă de creștere trebuie să fie însoțită de creșterea eficienței economice. Programul investițional și portofoliul proiectelor investiționale trebuie să fie direcționate spre realizarea strategiei de creștere accelerată. Planurile de alocații de capital trebuie să se coreleze cu planurile de termen lung și cu planurile curente ale firmei.

Strategia de stabilizare. În condiții de economie dezacordată cu ciclurile de dezvoltare a întreprinderii, ultimele pot să sufere o perioadă dificilă de instabilitate, când se micșorează veniturile din vânzări și profiturile. Apare necesitatea de elaborare a unor proceduri speciale de analiză ce permit a „prinde” perioada trecerii întreprinderii de la etapa de creștere la etapa de scădere, adică reorientarea de la strategia agresivă la strategia agresiv-defensivă.

Strategia de stabilizare este orientată spre compensarea vânzărilor și profiturilor, spre creșterea lor ulterioară, adică spre trecerea la următoarea etapă de creștere.

Tipul defensiv se manifestă prin strategia de supraviețuire, care se implementează în cazul dezastrului total al activității economice, în stare apropiată de faliment. Scopul acestei strategii este stabilizarea situației, adică trecerea la strategia de stabilizare și ulterior la strategia de creștere. Așa strategie nu poate fi de lungă durată. Aici există necesitatea, pe de o parte, de a întreprinde acțiuni rapide și coordonate, iar, pe de altă parte, de a fi foarte precauți în luarea deciziilor. Din aceste motive, în procesul realizării strategiei de supraviețuire are loc o centralizare dură de conducere, se creează un organ managerial de anticriză, care promovează următoarele programe:

- reorganizarea în conducere;
- reorganizarea marketingului;
- reorganizarea financiară.

Strategiile investiționale pot fi clasificate, în funcție de scopul activității investiționale, în două tipuri [50]:

- 1) pure, dacă s-a determinat un scop;
- 2) mixte, dacă s-au determinat două sau mai multe motive.

Strategiile investiționale pure, la rândul lor, se divizează în:

- a) conservative – au scopul de a menține capacitățile de producție;
- b) extensive – se orientează spre extinderea producției;
- c) intensive – au ca motiv intensificarea și modernizarea producției;
- d) progresive – tind spre promovarea produselor noi;
- e) strategia bazată pe împrumuturi.

Strategiile investiționale mixte înseamnă diferite combinații, în funcție de scopurile determinate. De exemplu:

- a) conservativ-intensivă – se prevede menținerea capacității de producție, dar în baza intensificării și modernizării producției;
- b) extensiv-progresivă – prevede extinderea producției și înnoirea asortimentului de produse;
- c) extensiv-intensivă – prevede extinderea producției în baza intensificării și modernizării acesteia;
- d) conservativ-progresivă – prevede menținerea capacității de producție și înnoirea asortimentului de produse.

Selectarea strategiei investiționale depinde de diferiți factori. Strategiile investiționale pure sunt selectate din cauza influenței semnificative a unui anumit factor.

Deci, strategia conservativă se alege din cauza insuficienței mijloacelor bănești în circulație; strategia extensivă se determină în cazul deficitului personalului calificat; strategia intensivă este acceptată din cauza concurenței mari din partea produselor importate; strategia progresivă are loc în cazul cererii mici.

Strategia investițională a întreprinderii se elaborează și ulterior se realizează în corelație cu alte strategii, cum ar fi strategia financiară, strategia inovațională, strategia prețurilor de piață [55].

Elaborarea strategiei investiționale în cadrul managementului financiar al entității economice este și o problemă actuală.

Actualitatea elaborării strategiei investiționale se determină de niște factori care pot fi grupați în felul următor [52]:

1. Factori externi:
 - a) situația economică în țară;
 - b) dezvoltarea progresului tehnico-științific;
 - c) fluctuațiile pe piața financiară;
 - d) politica statului cu privire la activitatea investițională;

2. Factori interni:

- a) evoluția întreprinderii de la o etapă a ciclului vital al întreprinderii la alta;
- b) modificarea obiectivelor activității operaționale în legătură cu apariția noilor fezabilități comerciale.

În literatura științifică se examinează mai multe abordări cu privire la structura procesului de elaborare a strategiei investiționale [26,37,46,49,51].

Considerăm că structura procesului de elaborare a strategiei investiționale poate fi sistematizată în faze și etape.

Drept punct de pornire al acestui proces considerăm apariția ideii cu privire la dezvoltarea activității investiționale într-o anumită direcție sau în mai multe.

După apariția ideii, procesul de elaborare a strategiei investiționale trece prin faza analitică. În această fază se efectuează următoarele acțiuni:

- analiza retrospectivă a dezvoltării întreprinderii;
- analiza stării economico-financiare actuale a întreprinderii;
- determinarea părților forte și a părților slabe ale întreprinderii;
- examinarea capacității pieței de desfacere – internă și externă;
- studierea furnizorilor de resurse;
- analiza factorilor mediului investițional extern și a conjuncturii pieței de resurse investiționale.

După efectuarea analizelor respective se trece la faza de determinare și de proiectare. Această fază prevede elaborări în următoarele direcții:

- Determinarea direcțiilor de investire;
- Formarea scopurilor activității investiționale;
- Elaborarea politicii investiționale, a programelor și proiectelor în vederea realizării scopurilor activității investiționale;
- Determinarea politicii de finanțare a activității investiționale de perspectivă;
- Examinarea alternativelor strategice și selectarea direcțiilor și formelor activității investiționale;
- Elaborarea complexului de măsuri cu caracter organizațional cu privire la realizarea activităților investiționale.

Realizarea acestei faze rezultă într-o strategie investițională a întreprinderii ce urmează să fie apreciată și aprobată. Este vorba despre faza de apreciere a strategiei investiționale elaborate și despre efectuarea unor corectări în caz de necesitate. În această fază:

- se evaluează eficiența activității investiționale din punctul de vedere al evoluției veniturilor, rezultate-
lor financiare, dezvoltării pieței de desfacere, poziției întreprinderii într-un anumit segment de piață,
indicatorilor de eficiență economică a producției, rentabilității economico-financiare a întreprinderii;
- se examinează riscurile investiționale principale și consecințele financiare posibile;
- se apreciază și rezultatele economice obținute (creșterea imidj-ului întreprinderii, îmbunătățirea condi-
țiilor de muncă ale personalului, ameliorarea deservirii clienților etc.);
- se fac corectări în proiecte, programe, în cazul depistării unor insuficiențe.

Se ia decizia cu privire la adoptarea strategiei investiționale elaborate.

4. Conceptul politicii investiționale

Termenul „politică” caracterizează un ansamblu de scopuri și obiective cu caracter strategic și tactic, pre-
cum și mecanismul de realizare a acestora într-o anumită sferă de activitate [57].

Politica investițională este parte componentă a politicii economice și o pârghe importantă de acțiune asu-
pra activității de întreprinzător [58].

Politica investițională se distinge în:

- politica investițională a statului;
- politica investițională regională;
- politica investițională a întreprinderilor.

Între ele există o legătură reciprocă, dar politica investițională a statului este determinantă, deoarece ea
formează civilizate „reguli de joc” în sfera investițională și contribuie la activizarea activităților investiționale
la nivel regional, ramural și microeconomic.

Politica investițională la nivelul macroeconomic este un complex de măsuri, promovate de către stat,
pentru crearea condițiilor favorabile pentru toți subiecții economici, cu scopul sporirii activității investițio-
nale, redresării economiei, eficientizării producției și soluționării problemelor sociale.

Politica investițională a statului are anumite scopuri, obiective și mecanisme de realizare.

Scopul politicii investiționale a statului este realizarea planului strategic de dezvoltare economică și socială a țării în baza desfășurării activității investiționale pentru dezvoltarea economiei autohtone și eficientizarea producției.

Obiectivele politicii investiționale a statului se determină de scopul ei și de situația economică în țară. La ele se referă:

- alegerea și sprijinirea dezvoltării regiunilor și ramurilor economiei naționale;
- susținerea dezvoltării businessului mic și mijlociu;
- asigurarea dezvoltării echilibrate a ramurii economiei naționale;
- realizarea programei de construcții locative în regiuni;
- stimularea dezvoltării producției cu potențial de export;
- asigurarea competitivității producției autohtone.

Mecanismul de realizare a politicii investiționale a statului include:

- alegerea surselor sigure și a metodelor de finanțare a investițiilor;
- identificarea termenelor și organelor responsabile pentru realizarea politicii investiționale;
- crearea bazei normative și juridice pentru funcționarea pieței investiționale;
- formarea condițiilor pentru atragerea investițiilor.

Politica investițională regională este un sistem de măsuri ce se realizează la nivelul regiunii, contribuind la atragerea resurselor investiționale și la determinarea direcțiilor de utilizare eficientă a lor în interesele populației regiunii și ale investitorilor.

Politica investițională în fiecare regiune are un anumit specific, condiționat de politica economică și socială a regiunii, de valoarea potențialului de producție, de amplasarea geografică, de condițiile naturale, climaterice etc.

Scopul politicii investiționale regionale este redresarea economiei, eficientizarea ei și asigurarea autofinanțării dezvoltării regiunii.

Obiectivele politicii regionale de investire sunt:

- crearea infrastructurii pieței investiționale;
- determinarea direcțiilor prioritare de investire;
- sprijinirea investițiilor de către organele de administrație locală;
- formarea atractivității și receptivității investiționale a regiunii.

Politica ramurală de investire este un ansamblu de acțiuni orientate spre realizarea următoarelor scopuri:

- alegerea și sprijinirea investițională a ramurilor prioritare ale economiei naționale;
- politica industrială și structurală a statului;
- securitatea economică a țării;
- accelerarea progresului tehnico-științific.

Referindu-se la politica investițională a întreprinderii, Gh.Staroverova o caracterizează drept un sistem de măsuri ce permit alocarea convenabilă și recuperarea rapidă a investițiilor cu scopul asigurării stabilității financiare și a solvabilității întreprinderii, ritmurilor mari de dezvoltare într-o perspectivă de termen lung, creșterii competitivității producției [56].

Politica investițională este o etapă inițială a procesului investițional.

Din punctul de vedere al gestiunii investițiilor reale (în cadrul politicii investiționale), se identifică următoarele etape ale procesului investițional:

- motivația activității investiționale;
- programarea investițiilor;
- întemeierea oportunității programului investițional selectat (evaluarea eficienței, riscurilor, asigurării cu resurse);
- asigurarea investițiilor reale;
- reglarea procesului investițional;
- planificarea investițiilor (întemeierea tehnico-economică a business-planului, proiectului);
- asigurarea financiară a activității investiționale (elaborarea bugetului);
- proiectarea (elaborarea documentației de proiect, pe obiecte de investire);
- asigurarea investițiilor reale cu resurse tehnice și materiale;
- efectuarea investițiilor reale;

- monitorizarea procesului de efectuare a investițiilor reale;
- darea obiectelor finisate în exploatare;
- valorificarea capacității de producție;
- evaluarea rezultatelor investirii (eficienței proiectelor investiționale realizate).

Aceste etape pot fi modificate în funcție de proporțiile activității investiționale și de caracterul proiectelor realizate.

Politica investițională, elaborată de specialiștii întreprinderii, urmează să fie examinată și aprobată de conducere.

Concluzii

Problema privind dezvoltarea activității investiționale pe larg se discută în literatura economică contemporană, fapt ce vorbește despre importanța majoră a acesteia în gestiunea financiară în cadrul întreprinderii și despre interesul sporit al specialiștilor în domeniu față de această problemă. Totodată, menționăm că la momentul actual încă nu s-a format o unică viziune asupra conceptelor de investiții, de activitate investițională a întreprinderii, de strategie investițională și de politică investițională.

Activitatea investițională a întreprinderii este privită sub aspectul sistemului de gestiune a resurselor investiționale. Investiția este primordială noțiune-cheie în examinarea activității investiționale. Există numeroase tratări ale investițiilor. Sistematizarea diferitelor concepte ale investiției ne-a permis să ne expunem propria viziune asupra acestei categorii importante, accentuând că scopul investițiilor este eficientizarea activității economico-financiare.

Activitatea investițională a întreprinderii ca sistem de gestiune specifică include un șir de componente, cum ar fi: strategia investițională, politica investițională etc. Acestea se elaborează conform politicii generale de dezvoltare economică a întreprinderii și au la bază anumite principii. Elaborarea strategiei și a politicii investiționale depinde de factori interni și externi. Procesul de elaborare a strategiei și politicii investiționale parcurge anumite etape.

Dezvoltarea teoriei cu privire la activitatea investițională a întreprinderii va asigura o bază temeinică a procesului de gestiune a investițiilor în vederea utilizării raționale a resurselor investiționale și eficientizării activității economico-financiare în condiții de instabilitate.

Referințe:

1. Keynes J.M. Teoria generală a ocupării forței de muncă, a dobânzii și a banilor. - București: Editura Publica, 2009, p.488.
2. Долан Э.Дж. Микроэкономика / Перевод с английского. - СПб.: Литера-плюс, 1994.
3. Словарь современной экономической теории Макмиллана. - Москва: Инфра-М, 1997.
4. Бизнес: Оксфордский толковый словарь: Англо - русский: более 4000 терминов. - Москва: Прогресс – Академия, 1995.
5. Peumans H. Théorie et pratique des calculs d'investissements. - Paris: Dunod, 1971, p.3-5.
6. Добрынин А.И., Тарасевич Л.С. Экономическая теория: Учебник для вузов. - СПб.: Питерком, 1999.
7. Бланк И.А. Словарь-справочник финансового менеджера. - Киев: Ника-центр, 1998.
8. Dicționar de economie politică. - București: Editura Politică, 1974, p.389.
9. Тумусов Ф.С. Инвестиционный потенциал региона: теория, проблема, практика. - Москва: Экономика, 1999, с.8-9.
10. Розенберг Дж.М. Инвестиции: терминологический словарь. - Москва: ИНФРА-М, 1997.
11. Гитман Л.Дж., Джонк М.Д. Основы инвестирования. - Москва: Дело, 1997.
12. Aftalion F. et al. Théorie financière de l'entreprise. - Paris: PUF, 1974.
13. Старик Д.Э. Как рассчитать эффективность инвестиций. - Москва: Финстатинформ, 1996.
14. Райзберг М. Курс экономики: Учебник / Под ред. Райзберга Б.А. - Москва: ИНФРА-М, 1992.
15. Бард В.С. Финансово-инвестиционный комплекс: теория и практика в условиях реформирования российской экономики. - Москва: Финансы и статистика, 1998.
16. Бочаров В.В. Инвестиции. - СПб: Питер, 2009.
17. Самуэльсон П.А., Нордхаус В.Д. Экономика / Перевод с английского. - Москва: БИНОМ, 1997.
18. Староверова Г.С. Экономическая оценка инвестиций. - Москва: КНОРУС, 2006.
19. Лахметкина Н.И. Инвестиционная стратегия предприятия. - Москва: КНОРУС, 2006.
20. Золотоголов В.Г. Инвестиционное проектирование. - Минск: Белорусский дом печати, 2005.
21. Stancu I. Finanțe. - București: Editura Economică, 1997, p.285.
22. Cistelean M. Economia, eficiența și finanțarea investițiilor. - București: Editura Economică, 2002.

23. Standardul național de contabilitate 25 „Contabilitatea investițiilor” // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.88-91.
24. Бирман Г., Шмидт С. Экономический анализ инвестиционных проектов / Перевод с английского, под ред. Л.П. Белых. - Москва: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997.
25. Legea Nr.81 „Cu privire la investiții în activitatea de întreprinzător” // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.64-66.
26. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. - Киев: Эльга-Н., Ника-центр, 2001, с.10-17.
27. Саак А.Э., Колчина О.А. Инвестиционная политика муниципального образования. - СПб: Питер, 2010.
28. Ткаченко И.Ю. Инвестиции. - Москва: Академия, 2009.
29. Подшиваленко Г.П. и др. Инвестиции. 3-е изд, перераб и доп. - Москва: КНОРУС, 2006.
30. Strategia de atragere a investițiilor și promovare a exporturilor pentru anii 2006-2015 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.66-68.
31. Hîncu R. Dimensiuni teoretice și practice ale gestiunii investițiilor // Analele Academiei de Studii Economice din Moldova, 2007, p.453.
32. Игонина Л.Л. Инвестиции. - Москва: Экономика, 2005.
33. Вахрин П.И., Нещитой А.С. Инвестиции. - Москва: Дашков и К, 2005.
34. Зимин А.И. Инвестиции: вопросы и ответы. - Москва: ИД «Юриспруденция», 2006.
35. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. - Киев: Эльга-Н, Ника-Центр, 2001.
36. Бузова И.А. и др. Коммерческая оценка инвестиций. - СПб: Питер, 2004.
37. Лахметкина Н.И. Инвестиционная стратегия предприятия. - Москва: КНОРУС, 2006.
38. Крылов Э.И. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности предприятия. - Москва: Финансы и статистика, 2003.
39. Боди Э., Кейн А., Маркус А. Принципы инвестиций / Пер. с англ. - Москва: Вильямс, 2002.
40. Шарп У.Ф., Александер Г.Д., Бэйли Д.В. Инвестиции / Пер. с англ. - Москва: Филинь, 2006.
41. Подшиваленко Г.П., Киселёва Н.В. Инвестиционная деятельность: Учебное пособие. - Москва: КНОРУС, 2006.
42. Șestacovscaia A. Tratarea sistemică a conceptului activității investiționale a întreprinderii // Buletin științific al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu-Hașdeu” din Cahul. Seria „Științe Economice”, 2011, nr.2(6), p.59-67. ISSN 1875-2723.
43. Periyaliotis P.K. Investițiile ca sursă de capital pentru întreprindere. Organizația de promovare a exportului din Moldova; Organizația de promovare a exportului din Grecia: Monografie. - Chișinău: Bons Offices, 2001, p.119.
44. Хрусталёв Е.Ю. Проблемы формирования инвестиционной стратегии инновационноориентированного экономического роста // Проблемы прогнозирования (Москва), 2011, №3.
45. Белоусова О. Механизмы реализации инвестиционной стратегий // Проблемы теории и практики управления (Москва), 2005, №12.
46. Калиникова Е.В. Инновационный менеджмент. - Ульяновск: Ул. ГТУ, 2011.
47. Дорофеев В.Д. и др. Антикризисное управление. - Пенза: Издательство Пензенского института экономического развития и антикризисного управления, 2006.
48. Михайлова Э.А., Орлова Л.Н. Экономическая оценка инвестиций. - Рыбинск: РГАТА, 2008.
49. Бандурин А.В., Чуб Б.А. Инвестиционная стратегия корпорации на региональном уровне. - Москва: Наука и экономика, 1998.
50. Михайлев О.А. Инвестиционные стратегии предприятий // ЭКО (Москва), 2004, №2.
51. Шохин Е.И. и др. Финансовый менеджмент. - Москва: ИДФБК-ПРЕСС, 2004.
52. Чернов В.А. Инвестиционная стратегия. - Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2003.
53. Зубова О. Этапы формирования инвестиционной стратегии регионального имущественного комплекса // Предпринимательство (Москва), 2009, №1.
54. Бланк И.А. Финансовая стратегия предприятия. - Москва: Ника-Центр, 2006.
55. Райская Н. Взаимосвязи инвестиционной и ценовой стратегий в промышленности // Экономист, 2010, №10.
56. Староверова Г.С. Экономическая оценка инвестиций. - Москва: КНОРУС, 2006.
57. Шарп У.Ф., Александер Г., Бэйли Дж. Инвестиции / Перевод с английского. - Москва: ИНФРА-М, 2001.
58. Шихвердиев В.Ф. Собственность, корпоративное управление и инвестиции. - Сыктывкар: Сыктывкарский филиал ОУ ВПО ЦС РФ „МУПК”, 2005.
59. Șestacovscaia A. Dezvoltarea conceptului „investițiile întreprinderii” // Studia Universitatis. Seria „Științe exacte și economice”, 2012, nr.2(52), p.170-177. ISSN 1857-2073.
60. Șestacovscaia A. Esența economică și conținutul activității investiționale a întreprinderii // Studia Universitatis. Seria „Științe exacte și economice”, 2012, nr.2(52) p.178-185.